

POSTANOWIENIE

16 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 16 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku A. S.

z udziałem P. S.

o podział majątku,

na skutek skargi kasacyjnej P. S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie

z 16 marca 2022 r., II Ca 774/21,

**1. odrzuca skargę kasacyjną co do pkt I zaskarżonego wyroku
w zakresie w jakim oddalono apelację wnioskodawczyni;**

**2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w
pozostałym zakresie;**

**3. ustala, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania
związane ze swym udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

P. S. – uczestnik postępowania z wniosku A. S. o podział majątku wywiódł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie z 16 marca 2022 r., którym oddalono apelację obojga uczestników od postanowienia Sądu Rejonowego w Puławach z 27 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

We wniosku o przyjęcie skarg do rozpoznania powołano przyczyny kasacyjne z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący wskazał na potrzebę dokonania prounijnej wykładni art. 31 § 2 ust. 1 i art. 45 § 1 i 2 k.r.o.

Skarżący zaproponował zagadnienie prawne, czy sąd w celu zapewnienia przestrzegania przepisów prawa UE i Kraty Praw Podstawowych może poprzestać na przeprowadzeniu wykładni językowej. Z dalszego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wynika zaś, że przedmiotem zarzutu skarżącego jest fakt zasądzeni na rzecz jego byłej małżonki części majątku wspólnego, która w rozumieniu uczestnika stanowi jego własność. Skarżący wniósł o zadanie TSUE pytań związanych z ustaleniami faktycznymi sprawy.

Skarżący nie uzasadnił w wymagany sposób wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał bowiem, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia SN z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13; z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa. Do wymagań tych należy zaliczyć co najmniej wyjaśnienie, na czym polega dostrzeżony przez skarżącego problem prawny, w jaki sposób jego rozwiązanie miałoby wpływ na wynik sprawy, a także przedstawienie poglądów wyrażanych dotychczas w orzecznictwie lub literaturze przedmiotu (zob. np. postanowienia SN z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12).

Dodatkowo należy podkreślić, że za uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie może zostać uznane uzasadnienie skargi w zakresie przedstawionych w niej zarzutów, bowiem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Z tej przyczyny konieczne jest pełne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z perspektywy powołanych w nim przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty (zob.

np. postanowienia SN z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z 10 marca 2016 r., II CSK 10/16). Wymaganie to uzasadnione jest okolicznością, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

Z podobnych przyczyn również uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w zakresie wykazania potrzeby dokonania wykładni przepisów prawa należy uznać za niewystarczające. Powołanie się bowiem na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia SN z 20 stycznia 2022 r., I CSK 790/22; z 30 listopada 2021 r., IV CSK 104/21; z 17 czerwca 2021 r., V CSK 21/21).

Skarżący domagając się zapewnienia ochrony przysługującemu mu prawu własności pomija ustalone znaczenia tego pojęcia ukształtowane na gruncie Konstytucji RP oraz przepisów i ogólnych zasad prawa cywilnego. Przyjmuje się, że na treść prawa własności składa się szereg uprawnień, takich jak możliwość korzystania z rzeczy, pobierania z niej pożytków lub pośredniego eksploatowania przedmiotu własności (zob. np. wyrok TK z 10 stycznia 2012 r., SK 25/09, OTK-A 2012, nr 1, poz. 1). Do uprawnień tych należą również możliwość rozporządzania rzeczą, wyzbycia się jej, a nawet jej zniszczenia (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2015, I CSK 309/14).

Instytucja małżeństwa na gruncie prawa polskiego jest zaś skonstruowana w ten sposób, że jego zawarcie powoduje określone skutki w majątkach małżonków. Zgodnie z art. 31 § 1 k.r.o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa)

obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich. Zgodnie zaś z niepodlegającymi zaskarżeniu w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.) ustaleniami faktycznymi poczynionymi w sprawie składniki majątkowe będące przedmiotem skargi zostały nabyte po zawarciu małżeństwa. Art. 31 k.r.o. nie narusza ogólnych przepisów prawa unijnego, na które powołuje się skarżący z co najmniej kilku, niezależnych od siebie przyczyn. Po pierwsze powstanie majątkowej wspólności małżeńskiej nie oznacza utraty własności przez którekolwiek z małżonków, lecz jedynie sprawia, że własność przynależy niepodzielnie do ich obojga. Po drugie, choć ustrój majątkowej wspólności małżeńskiej jest w polskim systemie prawa cywilnego rozwiązaniem ustawowym, „domyślnym” nie oznacza to, że ma charakter przymusowy. Jeśli bowiem małżonkowie chcą w inny sposób dystrybuować własny majątek, na mocy art. 47 § 1 k.r.o. mogą przez umowę zawartą w formie aktu notarialnego wspólność ustawową rozszerzyć lub ograniczyć albo ustanowić rozdzielność majątkową lub rozdzielność majątkową z wyrównaniem dorobków. Zakres możliwości kształtowania majątkowych stosunków w małżeństwie w prawie polskim jest zatem bardzo szeroki, skarżący usiłuje natomiast zniwelować skutki własnych decyzji podjętych w kwestii majątkowego ustroju małżeńskiego podnosząc zarzuty niezgodności uregulowań ustawowych z prawem. Po trzecie w końcu, głównym punktem uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania jest propozycja zadania TSUE pytań prawnych związanych ze sprawą. Pytania takie mają jednak niedopuszczalny charakter nie tylko ze względu na ich wykazaną wyżej oczywistą bezzasadność, ale przede wszystkim z uwagi na fakt, że instytucje prawa rodzinnego są kształtowane autonomicznie przez państwa członkowskie i nie podlegają ujednoliceniu ani harmonizacji na szczeblu unijnym. Dodatkowo, pytania dotyczą sposobu wykładni prawa krajowego, podczas gdy do jurysdykcji TSUE należy wykładnia prawa UE oraz decyzja, czy prawo krajowe w zaskarżonym brzmieniu i wedle wykładni dokonywanej przez sądy krajowe określonego państwa członkowskiego jest zgodne z tym pierwszym.

Ponadto skarga podlegała odrzuceniu w zakresie, w jakim oddalono apelację wnioskodawczyni, a zatem rozstrzygającego sprawę w sposób korzystny dla pozwanego. Pokrzywdzenie wydanym orzeczeniem (*gravamen*) jest bowiem

przesłanką dopuszczalności każdego środka zaskarżenia. Jeżeli zatem skarga kasacyjna odnosi się do innego orzeczenia niż niekorzystnie rozstrzygającego o żądaniu strony, podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 listopada 2016 r., IV CSK 220/16 oraz z 15 stycznia 2015 r., IV CSK 137/14).

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną w części, w której przedmiot zaskarżenia obejmuje oddalenie apelacji wnioskodawczyni, w pozostałej zaś części zgodnie z 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.